

Magda Karavanić

Prikaz izložbe „Dubrovnik u Domovinskom ratu 1991. – 1995.“ u Hrvatskom povijesnom muzeju

Ovaj rad jest prikaz gostujuće izložbe „Dubrovnik u Domovinskom ratu 1991. – 1995.“ u Hrvatskom povijesnom muzeju. Nastoji se prikazati sadržaj izložbe kroz njezine cjeline, ali i projekt koji je doveo do njezine realizacije. Na kraju prikaza iznosi se značaj i uloga izložbe za širu javnost.

Ključne riječi: pokretna izložba, Muzej Domovinskog rata – Dubrovnik, Hrvatski povijesni muzej, dubrovačko područje, Domovinski rat

Hrvatski povijesni muzej ove je godine dobio priliku otvoriti gostujuću pokretnu izložbu „Dubrovnik u Domovinskom ratu 1991. – 1995.“ čiji je cilj podsjetiti širu javnost na baštinu turbulentnog razdoblja novije dubrovačke, ali i hrvatske povijesti. Riječ je o gostovanju Muzeja Domovinskog rata Dubrovnik, prvog takve vrste u Republici Hrvatskoj, koji je osnovan na temelju projekta usvojenog 2007. godine¹ u nastojanju da se sačuva pamćenje na Domovinski rat i uloga grada Dubrovnika u njemu. Izložba je službeno otvorena 30. ožujka 2017., a posjetitelji Hrvatskog povijesnog muzeja imali su je prilike razgledati do 29. listopada 2017. godine. Za predstavljanje izložbe namjerno je odabrano upravo ovo vrijeme iz nekoliko razloga. Naime, u

svibnju 2015. godine obilježena je 25. obljetnica deblokade Dubrovnika i akcije Hrvatske vojske u kojoj je u potpunosti oslobođen hrvatski jug. Osim toga, prošle je godine navršeno točno deset godina od pokretanja postupka osnivanja Muzeja Domovinskog rata Dubrovnik.

S obzirom na muzeološku koncepciju, izložba je kronološki podijeljena na četiri tematske cjeline poredane kroz pet izložbenih prostorija. Na samom početku prve prostorije izložene su fotografije velikog formata koje prikazuju najgore trenutke ratne dubrovačke povijesti – napad na staru gradsku jezgru 6. prosinca 1991. godine. Unatoč tome što ovakav uvod u izložbu ne prati kronološki slijed njezinih ostalih dijelova, autori su možda željeli kod posjetitelja odmah izazvati jak emocionalni doživljaj ratnih događaja. Također, u prvoj se prostoriji nalaze i fotografije tvrđave Imperijal na Srđu, unutar koje je otvoren Muzej Domovinskog rata Dubrovnik, s popratnim informacijama o realizaciji projekta njegovog otvaranja za javnost. U prvoj cjelini (*Pripreme za obranu*) prikazani su događaji na dubrovačkom području na samom početku rata: od izrade improviziranog oružja, zaštite spomenika od eventualnog bombardiranja, preko osnivanja prvih oružanih postrojbi u sklopu priprema za obranu pa sve do napada srpsko-crnogorskih postrojbi na Grad 1. listopada 1991. godine. Na kraju prve izložbene prostorije započinje druga cjelina (*Srpsko-crnogorska agresija 1991.*) koja prati ratne operacije agresorskih snaga i otpor malobrojnih dubrovačkih branitelja, osnivanje hrvatskih vojnih postrojbi te njihovu organizaciju. U drugoj prostoriji od velike je važnosti muzejska video-dokumentacija britanskog reportera koji izvještava iz Grada pod opsadom tako da je i stranim posjetiteljima omogućen pogled „iznutra“. Također, u ovoj se cjelini prikazuje i život dubrovačkih građana u ratnom okruženju te njihova svakodnevna borba za život. Posebno mjesto zauzima tijekom obrane Grada i uspjeh dubrovačkih branitelja, kojim se prelazi u treću izložbenu prostoriju na iduću tematsku cjelinu (*Dani pobjede – Oslobođanje hrvatskog Juga 1992.*). Ova cjelina prezentira oslobođenje okupiranih južnih područja krajem listopada te daljnji tijek događaja do završetka Domovinskog rata. Obradena je uspješna operacija oslobođenja hrvatskog Juga, kao i događaji na dubrovačkom području za vrijeme vojno-redarstvene operacije „Oluja“. U pretposljednjoj izložbenoj prostoriji smještene su fotografije koje prikazuju obilježavanje Dana dubrovačkih branitelja, 6. prosinca 2011. godine, dakle, dvadeset godina nakon najvećeg napada na dubrovačku staru gradsku jezgru. Posljednja tematska cjelina (*Stradanja Dubrovnika u Domovinskom ratu*) donosi prikaz stradanja stanovništva za vrijeme opsade Grada s podatcima o poginulim i ranjenim braniteljima i civilnim žrtvama te zatočenicima, prognanicima i izbjeglicama. Također, u posljednjoj se prostoriji donosi prikaz stradalih civilnih i gospodarskih objekata te spomenika kulture.

Ova izložba rezultat je višegodišnjeg rada na prikupljanju, zaštiti, obradi i prezentaciji građe koje je provela voditeljica projekta i ravnateljica Muzeja Domovinskog rata Dubrovnik, Varina Jurica Turk, zajedno sa svojim suradnicima iz udruge ZNG Dubrovnik i dubrovačkim braniteljima, koji su i pokrenuli inicijativu.² Radi se o velikom broju dokumenata i predmeta (prvenstveno naoružanja), tisućama izvornih ratnih fotografija i negativa te stotinama sati

snimljenog video materijala koji su s velikom pažnjom sustavno obrađeni i prezentirani javnosti. U Hrvatskom povijesnom muzeju je tako izloženo preko 350 predmeta³, u izvorniku i presnimcima, iz zbirke Muzeja Domovinskog rata Dubrovnik, a velik dio postava čine fotografije koje vjerno prikazuju ratno stanje Grada i njegovog stanovništva.

Izložba ima veliku važnost u cilju informiranja manje upućene javnosti o ovoj vrlo važnoj temi hrvatske povijesti, osobito kada se u obzir uzme činjenica da je upravo Dubrovnik drugi grad (odmah nakon Vukovara) po pretrpljenoj ratnoj šteti. Također je dobro što je izložba postavljena tijekom ljeta, a razlog tome jest veća posjećenost inozemnih turista koji u ljetnim mjesecima sve više posjećuju našu metropolu i pritom pokazuju zanimanje za muzeje. Većina ih je slabo informirana o događajima u Domovinskom ratu općenito, razlozima njegova izbijanja i slično te traže dodatne informacije. Upravo u tome i leži važnost ove izložbe koja posjetitelje educira ne samo o ratu u Dubrovniku, nego i ratu općenito. Cilj ove izložbe itekako je postignut jer dokumentira Domovinski rat i njegove posljedice na dubrovačkom području koje danas zbog poslijeratne obnove grada nisu vidljive.

REFERENCE

1. *www.hismus.hr* (O izložbi, posjet 14. listopada 2017.)
2. Jurica Turk, Varina. Dubrovnik u Domovinskom ratu 1991. – 1995./Dubrovnik during the Homeland War 1991 – 1995: Tvrđava Imperijal/Fort Imperial [katalog izložbe]. Dubrovnik: Dubrovački muzeji, Muzej suvremene povijesti, 2013.
3. *www.hismus.hr* (O izložbi, posjet 14. listopada 2017.)

Pro tempore

Časopis studenata povijesti

Pro tempore

Časopis studenata povijesti, br. XIII

Zagreb, 2018.

Pro tempore

Časopis studenata povijesti

Godina XIII, broj 13, 2018.

Glavni i odgovorni urednik

Ivan Grkeš

Zamjenica glavnog urednika

Lucija Bakšić

Uredništvo

Mihaela Marić

Lucija Bakšić

Mario Katić

Igor Krnjeta

Urednici pripravnici

Andrija Banović

Matej Lisičić

Matea Altić

Marta Janković

Alen Obrazović

Saša Vuković

Lektura i korektura

Alina Jušić

Ema Maglić

Ema Botica

Tanja Jelinić

Karla Papeš

Mateja Papić

Borna Treska

Recenzenti

dr. sc. Zrinka Blažević

dr. sc. Estela Banov

dr. sc. Zrinka Nikolić Jakus

dr. sc. Nikica Gilić

dr. sc. Tomislav Galović

dr. sc. Hrvoje Gračanin

dr. sc. Emil Heršak

dr. sc. Branimir Janković

mr.sc. Vedran Obućina

dr. sc. Sanja Potkonjak

dr. sc. Martin Previšić

dr. sc. Marko Šarić

mr. sc. Filip Šimetin Šegvić

mr. sc. Nikola Tomašegović

Dizajn i priprema za tisak

Rene Jelenić

Prijevod s engleskog jezika

Alen Obrazović

Ema Bonifačić

Paula Fajt

Izdavač

Klub studenata povijesti –

ISHA ZAGREB

ISSN: 1334-8302

Adresa uredništva:

Klub studenata povijesti -

ISHA Zagreb (za: Redakcija *Pro tempore*)

Filozofski fakultet

Sveučilišta u Zagrebu

Ivana Lučića 3

10000 Zagreb

Email:

pt.urednistvo@gmail.com

Časopis je besplatan.

Dostupno na <https://hrcak.srce.hr/pro-tempore>

Tvrđnje i mišljenja u objavljenim radovima izražavaju isključivo stavove autora i ne predstavljaju nužno stavove i mišljenja uredništva i izdavača. Izdanje časopisa ostvareno je uz novčanu potporu Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Kluba studenata povijest – ISHA Zagreb i Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta.